

THE UNIVERSITY *of* EDINBURGH

Edinburgh Research Explorer

Review of Yuri Pines: The Everlasting Empire: Traditional Chinese Political Culture and Its Enduring, Legacy. Princeton: Princeton University Press, 2012

Citation for published version:

Gentz, J 2014, 'Review of Yuri Pines: The Everlasting Empire: Traditional Chinese Political Culture and Its Enduring, Legacy. Princeton: Princeton University Press, 2012', *Historia הירוטסיה*, Journal of the Historical Society of Israel, Jerusalem, vol. 33, pp. 157-163.

Link:

[Link to publication record in Edinburgh Research Explorer](#)

Document Version:

Early version, also known as pre-print

Published In:

Historia הירוטסיה, Journal of the Historical Society of Israel, Jerusalem

General rights

Copyright for the publications made accessible via the Edinburgh Research Explorer is retained by the author(s) and / or other copyright owners and it is a condition of accessing these publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

The University of Edinburgh has made every reasonable effort to ensure that Edinburgh Research Explorer content complies with UK legislation. If you believe that the public display of this file breaches copyright please contact openaccess@ed.ac.uk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

היסטוריה

העורכים:

אלכסנדר יעקובסון, בילי מלמן, יורי פינס, יוסי ציגלר

עורכת-אורחת:

איריס רחמימוב

גיליון 33 • אב תשע"ד

כתב עת של

החברה ההיסטורית הישראלית • ירושלים

מועצת המערכת:

פרופ' בוטרוס אבו־מנה, פרופ' סטיבן אשהיים, ד"ר דרור זאבי,
פרופ' בנימין נויברגר, פרופ' יוסף קפלן, פרופ' רגון קצוף, ד"ר אילנה קראוזמן בן־עמוס,
פרופ' רון רובין, ד"ר אילן רחום, פרופ' שולמית שחר, פרופ' אהרן שי

מזכירת המערכת: טליה יקיר

מזכיר כללי, החברה ההיסטורית הישראלית: צבי יקותיאל

יוצא לאור בסיוע משרד התרבות והספורט, מינהל התרבות והאמנויות

מאמרים יש לשלוח למערכת כשהם מודפסים ברווח כפול ומותקנים על פי 'הנחיות להגשת כתבי יד לכתב העת "היסטוריה"' כפי שמופיע באתר האינטרנט: www.historical.org.il/historia.asp. המערכת מבקשת מן המחברים להקליד את מאמריהם במעבד תמלילים תואם IBM, ולהעביר אליה שני עותקים בצירוף דיסקט ותקציר אנגלי.

כתובת המערכת: ת"ד 4179, ירושלים 91041.

טל': 02-5650444/5; 02-5650449. פקס': 02-6712388.

דואר אלקטרוני: shazar@shazar.org.il

אתר האינטרנט: www.historical.org.il

ISSN 0334-4843 • © כל הזכויות שמורות לחברה ההיסטורית הישראלית

אין להעתיק או להפיץ חוברת זו או קטעים ממנה, בשום צורה ובשום אופן, אלקטרוני או מכני, לרבות צילום או הקלטה, ללא קבלת אישור בכתב מהמוציא לאור.

סידור ועימוד: מרכז זלמן שזר • הדפסה: דפוס 'גרפית' בע"מ, ירושלים

תוכן העניינים

דברי פתיחה	איריס רחמימוב	5
ההיסטוריוגרפיה האזרחית של מלחמת העולם הראשונה – 'המלחמה הגדולה' בכתובה האקדמית העכשווית	איריס רחמימוב	9
להילחם את מלחמתם של אחרים – חיילים אפריקאים בצבא צרפת במלחמת העולם הראשונה	רות ג'ניאו	35
'הלוואי שהצפלינים יבואו תמיד' – הפערים והסתירות בייצוג התקיפות של ספינות האוויר בבריטניה במלחמת העולם הראשונה	אסף מונד	63
יתמות בקהילה היהודית בירושלים בשלהי מלחמת העולם הראשונה ולאחריה – סיפורו של 'משרד היתומים בארץ ישראל'	אלה אילון	95
ההנהגה הפוליטית היהודית בוויילנה והמחלוקת על דמותה של המדינה הליטאית המתגבשת, 1915–1918	מרקוס זילבר	117
ביקורת ספרים		
Yuri Pines, <i>The Everlasting Empire: Traditional Chinese Political Culture and Its Enduring Legacy</i>	יואכים גנץ	157
יוחנן גלוקר, מסילווסטר עד זקני ציון – מבוא לפילולוגיה	צבי בן-דודר בנית	165
Achsah A. Guibbory, <i>Christian Identity, Jews and Israel in Seventeenth-Century England</i>	נעמי תדמור	173
סיכומים באנגלית		V

משתתפים בחוברת

ד"ר איריס רחמימוב	החוג להיסטוריה כללית, אוניברסיטת תל-אביב irisrchmmv@gmail.com
ד"ר רות ג'ניאו	המחלקה להיסטוריה כללית, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב rginio@bgu.ac.il
אסף מונד	בית הספר להיסטוריה, אוניברסיטת תל-אביב assaf.mond@gmail.com
אלה אילון	בית הספר להיסטוריה, אוניברסיטת תל-אביב ella.ayalon@gmail.com
ד"ר מרקוס זילבר	החוג לתולדות ישראל, אוניברסיטת חיפה msilber@univ.haifa.ac.il
פרופ' יואכים גנץ	לימודי סין, אוניברסיטת אדינבורו, סקוטלנד jgentz@staffmail.ed.ac.uk
פרופ' צבי בן-דודר בנית	לימודי אסלאם והמזרח התיכון, המחלקה להיסטוריה, אוניברסיטת ניו-יורק zvi@nyu.edu
פרופ' נעמי תדמור	המחלקה להיסטוריה, אוניברסיטת לנקסטר, אנגליה n.tadmor@lancaster.ac.uk

תקצירים ומפתחות למאמרים המופיעים בכתב עת זה מתפרסמים בתוך:

Historical Abstracts and America: History and Life

תמונת השער:

ג'ורג' קנר (George Kenner, במקור Georg Kennerknecht): 'זקיף על רקע השקיעה במחנה המעצר לאזרחים פריט' היל (Frith Hill)', סארי (Surrey) אנגליה, 1915, צבע מים על נייר. באדיבותה של גב' כריסטה קנר-בדפורד (Christa Kenner Bedford), בתו של האמן.

לפרטים נוספים על חייו ויצירתו ראו:

<https://www.flickr.com/photos/207833985/sets/72157603179778828>

עיצוב העטיפה: דודו הראל

Yuri Pines, *The Everlasting Empire: Traditional Chinese Political Culture and Its Enduring Legacy*, Princeton University Press, Princeton 2012, 246 pp.

יואכים גנץ

במהלך העשורים האחרונים, עם התרחבותה והקלתה של הגישה למקורות על ההיסטוריה הסינית, הידע שלנו על אודות סין גדל עשרות מונים. בד בבד, עברה על מושג ה'אמת' כערך במערב דקונסטרוקציה בידי הוגים פוסט־מודרניים. נקודות מבט חדשות על האמת – הרואות אותה כרצון לעוצמה בשיח, כמשחק אינסופי של מסמנים, או כבחירה של אמצעים פיגורטיביים ספרותיים – השפיעו עמוקות על כתיבת ההיסטוריה. כתוצאה מכך, נסיונות אקדמיים לתאר את סין בקווים כלליים כדי לזכות בהצצה אל אופיה האמיתי והייחודי התחלפו במחקרים נקודתיים בנושאים ממוקדים מאוד ובפרקי זמן מצומצמים מבחינה כרונולוגית מזה או בעבודות־על מונומנטליות ומקיפות, המסכמות את המחקר הקיים, מזה. במענה לביקוש הציבורי להסביר במונחים פשוטים ומוחלטים את התופעה המורכבת של השינוי המהיר של סין ועלייתה כמעצמת־על, הועלו אמנם בעשרים השנים האחרונות השערות סינתטיות מקיפות בנוגע לטבעה של סין ולמאפייניה הטיפוסיים חוצי התקופות השונות ההיסטוריות, אולם אלה הופיעו בעיקר במגוון רחב של פרסומים לא־אקדמיים. מן הצד הסינולוגי, לא נעשו כמעט נסיונות לגשר על הפיצול הקיים בין ספרות אקדמית בלתי נגישה בנושא סין ושוק פתוח של מדיה פופולרית המציעה מוצרים זולים שיש בהם הסברים שונים לקוראים הלוקים בצורה בולטת – אפילו בקרב האינטליגנציה – בהכרת הנושא. ספרו של יורי פינס, הפונה אמנם בעיקר לקהל קוראים אקדמי, הוא הניסיון הרציני הראשון זה זמן רב להסתכן בתיאור כללי סינתטי מקיף, ועם זאת אקדמי, של תולדות סין, המגדיר מספר עקרונות רציפים אשר הבטיחו, במשך למעלה מאלפיים שנה, את היציבות, הזהות והעמידות של האימפריה הסינית ואף ממשיכים להתקיים גם היום. הניסיון הנועז הזה משכנע להפליא, לא רק בזכות ידיעותיו המופלגות של פינס בהיסטוריה הסינית, אלא בראש ובראשונה הודות למספר החלטות מתודולוגיות נבונות שהמחבר החליט, מסיבות שיידונו בהמשך הביקורת הנוכחית.

* תירגם להד לזר.

ראשית, מבחינה נושאת, הספר אינו עוסק בסין כשלעצמה. פינס ער היטב למכשלה הפוטנציאלית הטמונה בהכללות רחבות ושטחיות וב'תפיסות מצמצמות, מכיליות או א־היסטוריות של התרבות הסינית' (עמ' 5). הניתוח שלו מתמקד אפוא בהיבט מצומצם של 'סין', כלומר בתופעה הידועה של אריכות ימיה של הקיסרות הסינית ('הקיסרות בת האלמוות', כפי שהכותרת מציעה). בהצגת השאלה הזאת פינס מכוון לשלוש מטרות: א – הוא רוצה 'לאפיין בקווים כלליים את עיקרי התרבות הפוליטית הסינית', להבחין ב'דפוסים ודרכי תפקוד ארוכי־שנים' המייחדים את סין על ידי 'שרטוט עקרונות יסוד מאחורי תפקודה של האימפריה' (עמ' 7); ב – 'לעגן יותר את הדוגמה הסינית בתוך... תחום "האימפריולוגיה" [חקר הקיסריות] (שם); ג – 'להעריך מחדש את מקומה של ההווה הקיסרית בהיסטוריה המודרנית של סין' (עמ' 8).

הבחירה להתמקד בנושא זה מוצלחת ככל שהדבר נוגע לדין בנקודות המייחדות את הקיסרות הסינית מקיסריות אחרות. קיסרות המאוריה (Maurya) של אשוקה (Ashoka; המאה השלישית לפנה"ס, הודו) שלהבה את הפנטזיות האימפריאליות הסיניות הרבה יותר מאשר המדינה המושלמת כפי שדמיינו אותה ההודים, ואילו קיסריות אחרות מן העולם העתיק לא שרדו עד המאה העשרים. בסין היה אחרת. האובססיה של אחדות קיסרית והמשכיותה של האחדות הזאת הן אמנם מאפיין של התרבות הפוליטית הסינית המבדיל אותה מאחרות – זוהי נקודת מוצא ראויה להשוואה בין־תרבותית – אולם במהלך 1700 השנים האחרונות של הקיסרות, מסוף שושלת האן (Han; 220 לסה"נ) ועד סוף שושלת צ'ינג (Qing; 1912 לסה"נ), במשך 750 שנה לא היתה סין מאוחדת. הדחף האידאולוגי לאיחוד לא היה יכול אפוא להיות בווער מדי. יש אולי לראותו תחת זאת כאחד מבין הכלים הרבים מתוך הרפרטואר התרבותי אשר שימש למטרות לגיטימציה במצבים שבהם אחת מן המדינות הרבות שחתרו לעליונות לאחר התפרקותה של הקיסרות הקודמת (כפי שקרה בהודו ובקיסריות אחרות) הקימה בסופו של דבר עוד מדינה חזקה על ידי איחוד מדינות קטנות יותר. אימפריית גופטה (Gupta) והאימפריה המוגולית בהודו עשו זאת במידה רבה כמו השושלות טַאנג (Tang; 618–907 לסה"נ), סוּנג (Song; 960–1279 לסה"נ) או יוּאן (Yuan; 1271–1368 לסה"נ) בסין, מבלי להסתמך עם זאת על אידאולוגיה פאן־הודית או על תקדימים היסטוריים.

שנית, פינס אינו מנסה להציג את ההיסטוריה הסינית על ידי הצבעה עד כמה סין היתה יציבה ומאוחדת מבחינה פוליטית, כלכלית, מוסדית או תרבותית, ותחת זאת הוא מתמקד בניתוח מושגים וסוגי שיח אינטלקטואליים. ספרו אפוא אינו דווקא ניתוח של אירועים היסטוריים, אלא יותר ניתוח של סוגי שיח אידאולוגיים ושל התאמתם למציאות בהקשרים היסטוריים שונים. האימפריה הסינית נתפסת על ידיו בראש ובראשונה כמבנה אידאולוגי שיעיב את צורת הממשל הקיסרית והבטיח את תקומתה

של הקיסרות במידות שונות של אותה מתכונת תפקודית אחרי תקופות של תהו ובהו. עמידותה של הקיסרות הסינית מוסברת בעיקר על ידי כוחם והמשכיותם המפליאים של סוגי השיח האידיאולוגיים האלה.

מדובר בגישה בלתי מטריאליסטית במפתיע אצל מחבר המחויב, בכל כך הרבה מובנים אחרים, לניתוחים מרקסיסטיים, ויש מקום לתהות אם, בהנחה שסוגי השיח הללו היו כל כך הרבה יותר יציבים בסין מאשר בקיסריות אחרות, תנאים חיצוניים לא מילאו גם הם אולי תפקיד מכריע בתמיכת האידיאולוגיות הללו.

שלישית, הספר אינו דן למעשה בכלל ההיסטוריה של סין אלא רק בחלקים מאוד קטנים שלה. יורי פינס הוא מומחה בעל שם עולמי של תקופות 'האביב והסתיו' (770–453 לפנה"ס) ו'המדינות הלוחמות' (453–221 לפנה"ס). השנה, בתגובה לדברים שנשאתי בכנס, הוא ציין בבדיחות כמה מרתק בעיניו לראות כיצד חוקרים מרכיבים תמיד מחדש את סין, כל אחד על בסיס תחומי המחקר שלו בלבד – והוא הדין גם בספר זה (כפי שהוא בוודאי היה מודה). אחת מהשערות הבסיס של הספר הוא שמספר הנחות יסוד שהתהוו כמוסכמות במהלך תקופת 'המדינות הלוחמות', דוגמת ההנחה של האחדות הקיסרית וההנחה של שלטון יחיד (מונרכיות) היו לתשתית האידיאולוגית של הקיסרות העתידית, ולא פקפקו בהן במשך אלפי שנים לאחר מכן. אולם, אותם 'הוגים טרום-קיסריים' [כלומר, אלה שפעלו לפני הקמתה של הקיסרות הסינית הראשונה בשנת 221 לפנה"ס] הנחילו לבוני הקיסרות לא דגם מוכן, כי אם מכלול עקרונות בסיסיים ומגוון של המלצות מדיניות סותרות... נזילות דיין כדי לאפשר את התאמתן מחדש בהתמדה של מדיניות רבות' (עמ' 4). אף על פי שפינס אינו מתייחס לתרבות הפוליטית הסינית במנחים חד-קוויים אלא רואה בה תרבות מלאת פרדוקסים ומתחים (עמ' 5), הוא מניח שהקווים המנחים ומסגרת העל הרעיונית שלפיהם התנהלה התרבות הפוליטית הסינית לאורך התקופה הקיסרית נוצרו בתקופה הטרומ-קיסרית, והניחו את הבסיס ליציבותה של הקיסרות אחר כך. נקודה זו קובעת את גישתו של פינס לתרבות הקיסרית הסינית, המתמצית להבנתו ביישומן, באימוצן ובהמחשתן של האידיאולוגיות הטרומ-קיסריות הללו.

מבנה הספר מסודר בהתאם לקווים אלה. חמישה מפרקיו מאורגנים לפי נושאים, על פי חמישה עקרונות בסיסיים שפינס מזהה כתפיסות האידיאולוגיות המרכזיות שהיו עמודי התווך של המדינה האימפריאלית הקיסרית, כדלהלן: א – אחדות פוליטית; ב – מונרכיות; ג – נורמות התנהגותיות לאינטלקטואלים/מלומדים המעורבים בפוליטיקה; ד – כללים להתמודדות עם עיליות מקומיות; ה – יחס אל פשוטי העם (עמ' 5). עקרונות אלה לא תוכננו על שולחן שרטוטים במיוחד עבור ספר זה, אלא הם תוצר וסיכום של מחקר רב-השנים של פינס. הספר צמח במשך עשרים השנים האחרונות, וניצניו ניכרו תחילה במאמרו הארוך של פינס על החיפוש אחר יציבות (The Search)

“The Great (for Stability’, 1997), ואחריו במאמרים על פרדיגמת האחדות הגדולה (‘Ruler-Minister) “Unity” Paradigm’, 2000), על היחסים בין שליטים ושרים (‘Relations’, 2002) ועבודת דוקטור שפורסמה בשנת 2002 על יסודות ההגות הקונפוציאנית (Foundations of Confucian Thought). במשך הזמן הופיעו המאמרים ‘Zhanguo’, (2004) “The Great Unity” Paradigm in Chinese Political Culture’ ‘Imagining the Empire?, (2005) Egalitarianism and the Sovereign’s Power’ Concepts of “Primeval Unity” in Pre-Imperial Historiographic Tradition – (2008) Legitimacy of Rebellion in Chinese Political Tradition’, (2008) וחשובה מכל, המונוגרפיה *Envisioning Eternal Empire: Chinese Political Thought of the Warring States Era* (Honolulu 2009), שבה פינס מפתח שלושה מתוך חמשת העקרונות (השליטי, האינטלקטואל, העם) בפירוט רב בהתייחס לתקופת ‘המדינות הלוחמות’. הספר הנוכחי מסתמך על כל העבודה הזאת. כמו ספרו האחרון, הוא מוקדש למורו של פינס, ליו דְּזְה־חֻוָּא (Liu Zehua), אשר שימש מקור השראה עמוק לעבודתו מכוח המחקר שלו עצמו על תולדות ההגות הפוליטית הסינית, מחקריו על המונרכיזם כתוצר מרכזי של התרבות האינטלקטואלית של סין, על יחסי שליטים ושרים, על התפקיד ההיסטורי של האינטלקטואלים הסיניים, על תפיסת העם בהיסטוריה הסינית ועל התנגדות העם לשלטון. מחקרו משנת 2009 של פינס מסתמך על עבודתו של ליו, ומעמיד את הבסיס לחלקים הראשונים של הפרקים המוקדשים לחמשת העקרונות בספר הנוכחי. בחלקם השני של הפרקים, פינס מרחיק מעבר למחקרו המוקדם יותר ובוחר ‘כיצד העקרונות האידאולוגיים שהונחו בתקופה הטרומ-קיסרית או בתקופה הקיסרית המוקדמת יושמו ושונו במהלך הגשמתם’. לא מוצגת כאן היסטוריה שיטתית, ובמקום זאת, מקרים היסטוריים, שנבחרו מתוך כל השושלות הגדולות וסודרו בסדר כרונולוגי, משמשים ‘המחשות היסטוריות לדפוס המורכב של השתנות והתפתחות של רעיונות ודפוסי יישומם לאורך אלפי שנות הקיסרות’ (עמ’ 5).

הנקודה השלישית נראית חלשה יותר משתי קודמותיה. ראשית, חמשת העקרונות אינם מוגדרים דיים כדי להסביר דרכי פעולה ייחודיות לקיסרות הסינית – נקודת מבט השוואתית היתה עוזרת להסביר זאת ולהסביר מדוע אותם עקרונות לא פעלו גם באימפריות אחרות, וכן כיצד הם מבדילים את סין מהן. שנית, מבחר המקרים ההיסטוריים המשמשים להמחשה אינו מוכיח את עקיבות העקרונות לאורך ההיסטוריה הסינית. הקורא תוהה עד כמה באמת רחב הבסיס האמפירי לחמשת העקרונות לרוחב ההיסטוריה הסינית בכללותה. לאור שפע המקורות ההיסטוריים הסיניים ניתן בוודאי להמחיש מגוון רחב של עקרונות באמצעות מקרי בוחרים נבחרים – עם זאת אין בכך כדי להוכיח את ערכם האנליטי להסביר שאלות כלליות דוגמת עמידותה של

הקיסרות הסינית. לשון אחרת: עצם זה שהמחבר מסוגל להציג מקרים מן ההיסטוריה הסינית הממחישים את העקרונות שלו אינו מפתיע במיוחד ולפיכך אינו משכנע במיוחד כטיעון בעד התפקיד המרכזי שפינס מייחס להם בכל הזמנים והמקומות השונים בהיסטוריה הסינית. שלישית, עוד עיקרון בסיסי בהיסטוריה הפוליטית הסינית הוא שאסטרטגיות פוליטיות ליצירת לגיטימציה תמיד נשענו על תקדימים היסטוריים ודגמים של העבר (הזוהר) – בנייתן של קיסריות סיניות מאוחרות יותר על היסודות האידיאולוגיים של סין הקדומה נובעת כנראה מעיקרון היסוד הזה של הפניית המבט אל העבר לקבלת הכוונה. אם נמשיג לפיכך את העבר של סין כארגז כלים, רפרטואר תרבותי או ארכיון תרבותי, אזי חזקה על כל תהליך של בניית מדינה קיסרית שהיה משתמש תמיד, גם בעתות של פירוד, במגוון רחב של היבטים מעברה של סין (שחמשת העקרונות הם רק חלק קטן מהם) אשר סיפקו מאגר של נורמות פוליטיות-אתיות מקובלות, שהעניקו לגיטימציה לפעולות פוליטיות. עם זאת, על אף כל הביקורת, הנקודה השלישית עדיין מעמידה מסגרת אנליטית רבת ערך שהיא מדויקת מספיק כדי להצדיק דיון בה, יישום שלה בניתוחים השוואתיים והמשך הברדה ושינוי שלה במסגרת מחקר היסטורי לעתיד לבוא.

כמו הדוגמאות מן התקופה הקיסרית, הפרק השישי גם הוא חדש במובן זה שהוא דן בהמשכיות ובנטישה של דפוסים קיסריים בעידן המודרני של סין, ומספק פרשנויות רעננות ומעניינות על הפוליטיקה הסינית המודרנית במונחים האנליטיים של האידיאולוגיה הקיסרית הממוסדת. פרק זה תואם את המבנה המחומש של חמשת הפרקים הראשונים בנתחו אם כל אחד מחמשת העקרונות הבסיסיים של הדגם האימפריאלי ננטש, שונה או נשמר אחרי שנת 1912. או, במילים אחרות: האם סין המודרנית אינה אלא עוד גירסה מתוקנת של הדגם הקיסרי או שמא יש להבינה כמערכת פוליטית חדשה באופן רדיקלי? הפרק אוצר בתוכו כמה מן התובנות האנליטיות המקוריות ביותר. השוואתו של פינס בין תפקידה של המפלגה הקומוניסטית הסינית ובין תפקידם של המלומדים הקיסריים מן העבר מרתקת במיוחד.

פינס נמנע מהחלת תאוריות פוליטולוגיות מערביות או מינוח אנליטי מערבי בניתוחו, שהרבה מהם היו עשויים לחדד או להעמיק את הניתוח (לניתוח המונרך, למשל מושג ה־*dignitas* אצל ארנסט קנטרוביץ [The King's Two Bodies], ה־*charisma* של מקס ובר, הגדרת הריבון על ידי קרל שמיט, מושגי ה־*authority*/*auctoritas* לעומת *power/potestas* אצל ג'ורג'ו אגמבן, החוק החי לעומת החוק הכתוב לפי תאודור מומזן, ועוד). כמו כן, לא נעשה שימוש השוואתי במושגים מן התאוריה הפוליטית הרומית (*auctoritas, potestas, imperium, dignitas, gravitas*), שעשוי היה להתברר כמועיל. נוסף לכך, פינס אינו מפתח מונחים אנליטיים משלו, אלא מנסה בעיקר להשתמש במושגים ובמונחים סיניים בניתוחו, כגון פנים-חוי (בני ואי,

(*wang, zhu*, ג'וּ, וָאֲנֵג, מונרך) (אֲנֵג, ג'וּ, *wang, zhu*), אחדות (טוֹנְג, *tong*), ואף מתייחס לתפיסה בדבר התקיימותו של מבנה ין-יאנג (*yinyang*) בהיסטוריה הסינית, שפותחה על ידי מורו ליו דְּוֵה-חֹאָה (עמ' 5). נראה כי פינס מסתייג משימוש בדוגמה הסינית כדי לתרום לשיח ההגמוני המערבי, ומעדיף לתת למקורות הסיניים לדבר ככל הניתן בקולם שלהם כדי לבטא את ההתנסויות המובחנות שלהם עצמם. בביקורת ספרים על חיבור של לי פנג *Li Feng, Bureaucracy and the State in Early China: Governing the Western* (Zhou, *Journal of Asian Studies* 69, 2 [2010], pp. 560–562) מותח פינס ביקורת על הידרשותו למקס ובר בניתוח הביורוקרטיה של שושלת ג'או (Zhou) המערבית (1046–771 לפנה"ס) במקום להסביר אותה בהשוואה ישירה עם ההקשר של התקופה הבאה, תקופת 'האביב והסתיו'. גם במבוא לספרו משנת 2009 הוא אומר דברים מפורשים למדי בנוגע לגישה זו: 'במקום לשפוט את הרעיונות הפוליטיים של הוגים סיניים עתיקים מנקודת מבט מודרנית – בין אם במונחים של מלחמת מעמדות, זכויות אדם, פטריויזם, מגדר, שוויון או דמוקרטיה – עלינו לנסות להבין אותם בהקשר המיידני שלהם עצמם' (עמ' 8). זהו העיקרון שלפיו הוא נוהג גם בספר הנוכחי (תהא אשר תהא האפשרות ליישמו).

מדובר בספר מאוד אישי בהרבה מובנים. לא זו בלבד שהוא בבחינת סיכום המחקר המלומד ביותר של פינס עצמו – הוא משלים גם את תכנית המחקר האישית שלו ואת חזון הקיסרות בת האלמוות שהוא רואה לנגד עיניו. הספר, על נימתו הדידקטית הקלה, מעביר בכך מסר המרחיק מעבר לסין ומנסה לתרום לא רק לתחום האקדמי של 'אימפריולוגיה' אלא גם לשיקולים מעשיים למדי של קביעת מדיניות. זהו ספר על שליטים, שרים, אינטלקטואלים והעם, אך גם ספר על אחדות ושונויות, על אופן ההתמודדות עם שונות בתוך אחדות; זהו ספר על סין, אך גם על רוסיה ועל ישראל, על רגולציה של כוח במבנים הגמוניים, על דיכוי ומרד. הספר משקף מעורבות וניסיון אישיים בענייני הפוליטיקה היומיומיים המקנים למחבר גישה אמפתית ללוגיקה השלטונית הפנימית של האימפריולוגיה הפוליטית הסינית, כזו שמשווה לניתוח שלו גוון של סמכותיות שאינו מבוסס רק על ידע היסטורי גרידא. יציבות ואחדות פוליטיות, תפקוד טוב ויעיל של בעלי השררה, תפקידם של האינטלקטואלים והעם עודם נושאים רלוונטיים גם היום, ובחיפוש אחר תשובות לשאלות אלה מצא פינס מורה דומה לו בחשיבתו בדמותו של ליו דְּוֵה-חֹאָה, שמחקרו – כמו מחקריהם של חוקרים סיניים כה רבים – קשור מעצם טבעו לפוליטיקה בת הזמן. הדבר מתחוויר למשל בעבודתו של ליו על תפקיד האינטלקטואלים והעם בתקופת 'המדינות הלוחמות', שפורסמה בשנות השמונים של המאה העשרים. לכל אורך הספר של פינס נשזרת נימה של כבוד ליציבות שהושגה בקיסרות הסינית באמצעות חמשת העקרונות, והתייחסות ברורה למצב שפינס

עצמו (החי בירושלים ובבייג'ינג) נתון בו כאשר הוא כותב בסוף המבוא שלו את הדברים הבאים:

אף על פי שעודנו שקועים עמוק בשיח ההגמוני שלנו עצמנו – זה של הדמוקרטיה, השוויון וזכויות האדם – עדיין יכול להיות מרענן לבחון את היתרונות והחסרונות של מבנים פוליטיים חלופיים ואידאולוגיות הגמוניות חלופיות, שהקיסרות הסינית היא אחת הדוגמאות המעניינות יותר להם. מבלי לייפותה או לזלזל בה, נוכל להרהר בצדדים החזקים שלה ובחולשותיה ולאמוד מחדש את ערכה, לא רק למען הבנה טובה יותר של תולדות הרעיונות המדיניים והתהוות הפוליטיקה, אלא גם כדי להתמודד עם האתגרים הפוליטיים המשתנים כל העת של תקופתנו אנו (עמ' 9–10).

ספר שאפתני זה עשיר ומלא להפליא בהשערות מקוריות ופרובוקטיביות, המבוססות על הניתוח המדוקדק של מקורות ראשוניים בידי פינס. הוא מנסה להסביר את מה שפינס מבין כמאפיינים העיקריים של התרבות הפוליטית הסינית באלפיים השנים האחרונות, והקריאה בו מאלפת ומעוררת השראה רבה עבור אקדמאים ואנשים שאינם אקדמאים כאחד. אשרינו שיש לנו היסטוריון של סין שיש לו האומץ לנסח שוב השערות כלליות על סין בספר שבכוחו לעודד דיונים בקרב היסטוריונים אינטלקטואלים הבאים מתוך התחום של סין ומחוצה לו. דיונים אלה עשויים אף לאתגר עמיתים כדי לנסות לחשוף את ההנחות הכלליות החבויות שלהם לגבי התרבות הסינית בדרך לא פחות מושכלת ומעוררת מבחינה אינטלקטואלית.

Contributors

Dr. Iris Rachamimov	The Department of History, Tel-Aviv University irisrchmm@gmvail.com
Dr. Ruth Ginio	Department of General History, Ben-Gurion University of the Negev rginio@bgu.ac.il
Assaf Mond	School of Historical Studies, Tel-Aviv University assaf.mond@gmail.com
Ella Ayalon	School of Historical Studies, Tel-Aviv University ella.ayalon@gmail.com
Dr. Marcos Silber	Department of Jewish History, University of Haifa msilber@univ.haifa.ac.il
Prof. Joachim Gentz	Chinese Studies, The University of Edinburgh, Scotland jgentz@staffmail.ed.ac.uk
Prof. Zvi Ben-Dor Benite	Middle Eastern and Islamic Studies, History Department, New York University zvi@nyu.edu
Prof. Naomi Tadmor	Department of History Lancaster University, United Kingdom n.tadmor@lancaster.ac.uk

Articles appearing in this journal are abstracted and indexed in *Historical Abstracts* and *America: History and Life*

CONTENTS

5	Iris Rachamimov	Preface
9	Iris Rachamimov	The Civilian Historiography of the First World War: The Great War in Contemporary Historical Scholarship
35	Ruth Ginio	Fighting the War of Others: African Soldiers in the French Army in World War I
63	Assaf Mond	'I Wish the Zeppelins will Come Forever': The Mixed and Contradictory Representations of the Airship Raids on Britain during the First World War
95	Ella Ayalon	Orphanhood in the Jewish Community in Jerusalem at the End of the First World War and Its Aftermath – the Story of the Palestine Orphan Bureau
117	Marcos Silber	The Jewish Political Elite in Vilnius and its Discussion Around Emerging Lithuania, 1915–1918
<i>Review Essays</i>		
157	Joachim Gentz	Yuri Pines, <i>The Everlasting Empire: Traditional Chinese Political Culture and Its Enduring Legacy</i>
165	Zvi Ben-Dor Benite	Yoḥanan Gluḳer, <i>From Sylvester to the Elders of Zion</i>
173	Naomi Tadmor	Achsah A. Guibbory, <i>Christian Identity, Jews and Israel in Seventeenth-Century England</i>
V		English Summaries

*Editorial Board: Prof. Butrus Abu-Manneh, Prof. Steven E. Aschheim,
Prof. Yosef Kaplan, Prof. Ranon Katzoff, Dr. Ilana Krausman Ben-Amos,
Prof. Benyamin Neuberger, Dr. Ilan Rachum, Prof. Ron Robin,
Prof. Shulamit Shahar, Prof. Aron Shai, Dr. Dror Ze'evi*

Editorial Secretary: Talia Yakir

General Manager, The Historical Society of Israel: Zvi Yekutiel

Published with the assistance of the Ministry of Culture and Sport,
Culture and Arts Administration

HISTORIA, Jerusalem, P.O.Box 4179, Israel 91041

Tel: 02-5650444/5, 02-5650449; Fax: 02-6712388

E-Mail: shazar@shazar.org.il

Website: www.historical.org.il

ISSN 0334-4843 • Printed in Israel

© All Rights Reserved

No part of this publication may be reproduced in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording or any information storage or retrieval system, without permission in writing from the publisher.

Typesetting: The Zalman Shazar Center • 'Graphit' Press Ltd., Jerusalem

HISTORIA

Editors:

BILLIE MELMAN, YURI PINES, JOSEPH ZIEGLER,
ALEXANDER YAKOBSON

Guest Editor:

Iris Rachamimov

Number 33 • August 2014

JOURNAL OF
THE HISTORICAL SOCIETY OF ISRAEL • JERUSALEM